

Súd:	Najvyšší súd SR
Spisová značka:	2Cdo/156/2017
Identifikačné číslo spisu:	5113205898
Dátum vydania rozhodnutia:	21.06.2018
Meno a priezvisko:	JUDr. Jozef Kolcun
Funkcia:	sudca
ECLI:	ECLI:SK:NSSR:2018:5113205898.1

UZNESENIE

Najvyšší súd Slovenskej republiky v spore žalobcu A. K., bývajúceho v H., právne zastúpeného advokátkou JUDr. Annou Šeligovou, so sídlom v Žiline, Kysucká cesta č. 570/2/9, proti žalovanej Slovenskej republike, za ktorú koná Ministerstvo spravodlivosti SR, so sídlom v Bratislave, Župné nám. č. 13, o náhradu nemajetkovej ujmy vo výške 16 000 eur s príslušenstvom, vedenom na Okresnom súde Žilina pod sp. zn. 18 C 61/2013, o dovolaní žalobcu proti rozsudku Krajského súdu v Žiline z 26. januára 2017 sp. zn. 10 Co 58/2016, takto

rozhodol:

Dovolanie o d m i e t a .

Žalovaná má nárok na náhradu trov dovolacieho konania.

Odôvodnenie

1. Okresný súd Žilina (ďalej len „súd prvej inštancie“) rozsudkom z 3. decembra 2015 č. k. 18 C 61/2013-204 uložil žalovanej povinnosť zaplatiť žalobcovi sumu 16 000 eur spolu s úrokom z omeškania vo výške 9,75 % ročne z tejto sumy od 22.2.2013 až do zaplattenia. Vychádzal z toho, že na žalobcovi bola vykonaná väzba v trvaní 1271 dní, ktorý bol spod obžaloby oslobodený, a teda došlo k splneniu kumulatívnych podmienok vzniku nároku akými sú oslobodenie spod obžaloby a nezavinenie väzby samotným žalobcom. O trovách konania rozhodol tak, že žalobcovi nepriznal ich náhradu v časti zastavenia konania o zaplattenie 1 484 000 eur s príslušenstvom, keďže žalovaná sa výslovne vyjadrila, že v tejto časti si náhradu trov neuplatňuje. Následne v súvislosti s nárokom na zaplattenie 16 000 eur s príslušenstvom konštatoval úspech žalobcu (hoci len čiastočný) a preto uložil žalovanej povinnosť náhrady trov konania v celkovej sume 1 990,17 eur.

2. Krajský súd v Žiline (ďalej len „odvolací súd“) na odvolanie žalovanej rozsudkom z 26. januára 2017 sp. zn. 10 Co 58/2016 rozsudok súdu prvej inštancie v rozsahu uplatňovanej istiny potvrdil podľa § 387 ods. 1 CSP ako vecne správny a v časti príslušenstva zmenil podľa § 388 CSP tak, že žalobu zamietol. V časti týkajúcej sa nepriznania žalobcom uplatňovaných úrokov z omeškania uviedol, že nárok na nemajetkovú ujmu je konštituovaný až súdnym rozhodnutím, preto v čase jeho vydania nemôže byť povinný subjekt v omeškaní a teda mu uvedený nárok neprináleží. Žiadnej zo strán nepriznal nárok na

náhradu trov prvoinštančného a odvolacieho konania.

3. Proti uvedenému rozsudku odvolacieho súdu podal dovolanie žalobca (ďalej aj „dovolateľ“) a navrhol napadnuté rozhodnutie odvolacieho súdu zmeniť v časti príslušenstva s tým, že zároveň žiada, aby mu boli priznané trovy konania. Alternatívne navrhol dovolaciemu súdu zrušiť predmetný rozsudok v napadnutej časti a vec vrátiť odvolaciemu súdu na ďalšie konanie. Dovolanie výslovne odôvodnil ustanovením § 421 písm. a/ CSP (rozhodnutie odvolacieho súdu záviselo od vyriešenia právnej otázky, pri ktorej riešení sa odvolací súd odklonil od ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu). Rozhodnutia súdov, na ktoré odvolací súd poukázal v súvislosti s nepriznaním úrokov z omeškania vo svojom odôvodnení považuje s poukazom na § 16 ods. 4 zák. č. 514/2003 Zb. za prekonané. Poukázal na stanovisko Najvyššieho súdu Českej republiky sp. zn. Cpnj 206/2010 z 13. apríla 2011 a na rozsudky Najvyššieho súdu Českej republiky sp. zn. 25 Cdo 2060/2001, sp. zn. 25 Cdo 2328/2004 ako aj na nález Ústavného súdu Českej republiky sp. zn. II. ÚS 1612/09, z ktorých je zrejmé, že štát sa dostáva do omeškania momentom uplynutia lehoty 6 mesiacov odo dňa, kedy si poškodený uplatnil nárok, preto mu podľa jeho tvrdenia malo byť priznané aj príslušenstvo k uvedenej istine.

4. Žalovaná sa k dovolaniu nevyjadrila.

5. Najvyšší súd Slovenskej republiky (ďalej len „najvyšší súd“) ako súd dovolací (§ 35 CSP) po zistení, že dovolanie podala v stanovenej lehote (§ 427 ods. 1 CSP) strana zastúpená v súlade so zákonom (§ 429 ods. 1 a 2 CSP), v ktorej neprospech bolo napadnuté rozhodnutie vydané (§ 424 CSP), bez nariadenia pojednávania (§ 443 CSP) dospel k záveru, že dovolanie treba odmietnuť. Stručné odôvodnenie (§ 451 ods. 3 veta prvá CSP) rozhodnutia dovolacieho súdu je uvedené v nasledovných bodoch.

6. V danom prípade bolo dovolanie podané po 1. júli 2016, kedy nadobudol účinnosť nový civilný procesný kódex. Aj za účinnosti CSP treba dovolanie považovať za mimoriadny opravný prostriedok, ktorý má v systéme opravných prostriedkov civilného sporového konania osobitné postavenie. Dovolanie aj podľa novej právnej úpravy nie je „ďalším odvolaním“ a dovolací súd nesmie byť vnímaný (procesnými stranami ani samotným dovolacím súdom) ako tretia inštancia, v rámci konania ktorej by bolo možné preskúmať akékoľvek rozhodnutie odvolacieho súdu [viď napríklad rozhodnutia sp. zn. 1 Cdo 113/2012, 2 Cdo 132/2013, 3 Cdo 18/2013, 4 Cdo 280/2013, 5 Cdo 275/2013, 6 Cdo 107/2012 a 7 Cdo 92/2012 (poznámka dovolacieho súdu: pokiaľ sa v ďalšom texte odkazuje v zátvorke na „Cdo“, ide o odkaz na rozhodnutie najvyššieho súdu príslušnej spisovej značky)].

7. Už v rozhodnutiach vydaných do 30. júna 2016 najvyšší súd opakovane vyjadril záver aktuálny aj v súčasnosti, v zmysle ktorého právo na súdnu ochranu nie je absolútne a v záujme zaistenia právnej istoty a riadneho výkonu spravodlivosti podlieha určitým obmedzeniam. Toto právo, súčasťou ktorého je tiež právo domôcť sa na opravnom súde nápravy chýb a nedostatkov v konaní a rozhodovaní súdu nižšej inštancie, sa v civilnom sporovom konaní zaručuje len vtedy, ak sú splnené všetky procesné podmienky, za splnenia ktorých môže súd konať a rozhodnúť o veci samej. Platí to pre všetky štádiá konania, vrátane dovolacieho konania (1 Cdo 6/2014, 3 Cdo 357/2015, 4 Cdo 1176/2015, 5 Cdo 255/2014, 8 Cdo 400/2015). Otázka posúdenia, či sú, alebo nie sú splnené podmienky, za ktorých sa môže uskutočniť dovolacie konanie, patrí do výlučnej právomoci dovolacieho súdu.

8. O všetkých mimoriadnych opravných prostriedkoch platí, že narušenie princípu právnej istoty strán, ktorých právna vec bola právoplatne skončená (meritórnym rozhodnutím predstavujúcim *res iudicata*), musí byť vyvážené sprísnenými podmienkami prípustnosti. Právnu úpravu dovolania a dovolacieho konania, ktorá stanovuje podmienky, za ktorých môže byť výnimočne prelomená záväznosť už právoplatného rozhodnutia, nemožno interpretovať rozširujúco; namiesto je tu skôr reštriktívny výklad (1 Cdo 348/2013, 3 Cdo 319/2013, 3 Cdo 357/2016, 3 ECdo 154/2013, 3 Cdo 208/2014).

9. Naďalej je tiež plne opodstatnené konštatovanie, že ak by najvyšší súd bez ohľadu na neprípustnosť dovolania pristúpil k posúdeniu vecnej správnosti rozhodnutia odvolacieho súdu a na tom základe ho

prípadne zrušil, porušil by základné právo na súdnu ochranu toho, kto stojí na opačnej procesnej strane [porovnaj rozhodnutie Ústavného súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) sp. zn. II. ÚS 172/03 (poznámka dovolacieho súdu: pokiaľ sa v ďalšom texte odkazuje v zátvorke na „ÚS“, ide o odkaz na rozhodnutie ústavného súdu príslušnej spisovej značky)].

10. Naznačenej mimoriadnej povahe dovolania zodpovedá aj právna úprava jeho prípustnosti. V zmysle § 419 CSP je proti rozhodnutiu odvolacieho súdu dovolanie prípustné, (len) ak to zákon pripúšťa. To znamená, že ak zákon výslovne neuvádza, že dovolanie je proti tomu-ktorému rozhodnutiu odvolacieho súdu prípustné, nemožno také rozhodnutie (úspešne) napadnúť dovolaním. Rozhodnutia odvolacieho súdu, proti ktorým je dovolanie prípustné, sú vymenované v ustanoveniach § 420 a § 421 CSP. V danom prípade je v dovolaní uplatnený dovolací dôvod v zmysle § 421 CSP.

11. Podľa § 421 ods. 1 CSP je dovolanie prípustné proti rozhodnutiu odvolacieho súdu, ktorým sa potvrdilo alebo zmenilo rozhodnutie súdu prvej inštancie, ak rozhodnutie odvolacieho súdu záviselo od vyriešenia právnej otázky, a/ pri ktorej riešení sa dovolací súd odklonil od ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu, b/ ktorá v rozhodovacej praxi dovolacieho súdu ešte nebola vyriešená alebo c/ je dovolacím súdom rozhodovaná rozdielne.

12. Dovolanie prípustné podľa § 421 CSP možno odôvodniť iba tým, že rozhodnutie spočíva v nesprávnom právnom posúdení veci (§ 432 ods. 1 CSP). Dovolací dôvod sa vymedzí tak, že dovolateľ uvedie právne posúdenie veci, ktoré pokladá za nesprávne, a uvedie, v čom spočíva nesprávnosť tohto právneho posúdenia (§ 432 ods. 2 CSP).

13. Dovolací súd je dovolacími dôvodmi viazaný (§ 440 CSP). Dovolacím dôvodom je nesprávnosť vytýkaná v dovolaní (porovnaj § 428 CSP). Pokiaľ nemá dovolanie vykazovať nedostatky, ktoré v konečnom dôsledku vedú k jeho odmietnutiu podľa § 447 písm. f/ CSP, je (procesnou) povinnosťou dovolateľa vysvetliť v dovolaní, z čoho vyvodzuje prípustnosť dovolania a označiť v dovolaní náležitým spôsobom dovolací dôvod (§ 420 alebo § 421 CSP v spojení s § 431 ods. 1 CSP a § 432 ods. 1 CSP). V dôsledku spomenutej viazanosti dovolací súd neprejednáva dovolanie nad rozsah, ktorý dovolateľ vymedzil v dovolaní uplatneným dovolacím dôvodom.

14. Žalobca prípustnosť podaného dovolania vyvodzuje z ustanovenia § 421 ods. 1 písm. a/ CSP. V dovolaní, ktorého prípustnosť sa vyvodzuje z § 421 ods. 1 písm. a/ CSP, by mal dovolateľ: a/ konkretizovať právnu otázku riešenú odvolacím súdom a uviesť, ako ju riešil odvolací súd, b/ vysvetliť (a označením rozhodnutia najvyššieho súdu doložiť), v čom sa riešenie právnej otázky odvolacím súdom odklonilo od ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu, c/ uviesť, ako by mala byť táto otázka správne riešená. Samotné polemizovanie dovolateľa s právnymi názormi odvolacieho súdu, prosté spochybňovanie správnosti jeho rozhodnutia alebo kritika toho, ako odvolací súd pristupoval k riešeniu právnej otázky významovo nezodpovedajú kritériu uvedenému v § 421 ods. 1 písm. a/ CSP.

14.1. Pokiaľ dovolateľ v takom dovolaní nevymedzí právnu otázku a neoznačí ustálenú súdnu prax dovolacieho súdu, od ktorej sa podľa jeho názoru odvolací súd odklonil, dovolací súd nemôže svoje rozhodnutie založiť na domnienkach (predpokladoch) o tom, ktorú otázku a ktorý judikát, stanovisko alebo rozhodnutie mal dovolateľ na mysli. V prípade absencie uvedeného dovolací súd nemôže pristúpiť ani k posudzovaniu všetkých procesnoprávných a hmotnoprávných otázok, ktoré pred ním riešil prvoinštančný a odvolací súd a v súvislosti s tým ani vyhľadávať všetky (do úvahy prichádzajúce) rozhodnutia dovolacieho súdu, ktoré sa týkajú danej problematiky; v opačnom prípade by uskutočnil dovolací súd prieskum priečiaci sa nielen (všeobecne) novej koncepcii právnej úpravy dovolania a dovolacieho konania zvolenej v CSP, ale aj (konkrétne) cieľu sledovanému ustanovením § 421 ods. 1 CSP (pozri Števček M., Ficová S., Baricová J., Mesiarkinová S., Bajánková J., Tomašovič M. a kol., Civilný sporový poriadok, Komentár, Praha: C. H. BECK, str.1382 a rozhodnutia najvyššieho súdu sp. zn. 3 Cdo 6/2017, 3 Cdo 28/2017).

15. V danom prípade žalobca v dovolaní dal do pozornosti stanovisko Najvyššieho súdu Českej

republiky sp. zn. Cpnj 206/2010 a rozsudky Najvyššieho súdu Českej republiky sp. zn. 25 Cdo 2060/2001, sp. zn. 25 Cdo 2328/2004 spolu s nálezom Ústavného súdu Českej republiky sp. zn. II. ÚS 1612/09, v zmysle ktorých mal za to, že štát sa dostáva do omeškania momentom uplynutia lehoty 6 mesiacov odo dňa, kedy si poškodený uplatnil nárok a teda nesúhlasí s právnym názorom odvolacieho súdu, že nárok na nemajetkovú ujmu je konštituovaný až súdnym rozhodnutím. Označenie uvedených rozhodnutí Najvyššieho súdu Českej republiky a Ústavného súdu Českej republiky nenapĺňajú pojem ustálená rozhodovacia prax dovolacieho súdu tak, aby dovolateľ nimi naplnil predpoklady vyplývajúce z § 421 ods. 1 písm. a/ CSP. V tejto súvislosti dovolací súd poukazuje na definíciu pojmu „ustálená rozhodovacia prax dovolacieho súdu“ uvedenú v rozhodnutí najvyššieho súdu sp. zn. 3 Cdo 6/2017 zo 6. marca 2017, kde sa uvádza: „ustálená rozhodovacia prax dovolacieho súdu je vyjadrená predovšetkým v stanoviskách alebo rozhodnutiach najvyššieho súdu, ktoré sú ako judikáty publikované v Zbierke stanovísk Najvyššieho súdu a rozhodnutí súdov SR. Do tohto pojmu možno zaradiť aj prax vyjadrenú opakovane vo viacerých nepublikovaných rozhodnutiach najvyššieho súdu, alebo dokonca aj jednotlivo v doposiaľ nepublikovanom rozhodnutí, pokiaľ niektoré neskôr vydané (nepublikované) rozhodnutia najvyššieho súdu názory obsiahnuté v skoršom rozhodnutí nespochybnil, prípadne tieto názory akceptovali a vecne na ne nadviazali“. Vzhľadom na teritoriálnu pôsobnosť CSP možno pod pojmom dovolací súd rozumieť len Najvyšší súd Slovenskej republiky a nie aj Najvyšší súd Českej republiky spolu s Ústavným súdom Českej republiky.

16. Z tohto dôvodu dovolací dôvod nebol žalobcom vymedzený spôsobom uvedeným § 431 až § 435 CSP. Absenciu takej náležitosti považuje CSP za dôvod pre odmietnutie dovolania.

17. V prejednávanej veci dovolateľ napadol dovolaním aj rozsudok odvolacieho súdu (z dôvodu nesprávneho právneho posúdenia v zmysle § 421 ods. 1 CSP), ktorým odvolací súd v odvolaní napadnutej časti zmenil rozhodnutie súdu prvej inštancie tak, že žiadnej zo strán nepriznal nárok na náhradu trov konania. V zmysle § 421 ods. 2 CSP, ale dovolanie v prípadoch uvedených v odseku 1 nie je prípustné, ak odvolací súd rozhodol o odvolaní proti uzneseniu podľa § 357 písm. a/ až n/ CSP, vrátane rozhodnutia odvolacieho súdu, ktorým rozhodol o odvolaní proti rozhodnutiu prvoinštančného súdu o nároku na náhradu trov konania (§ 357 písm. m/ CSP). Proti takémuto rozhodnutiu odvolacieho súdu je dovolanie v zmysle ustanovenia § 421 ods. 2 CSP neprípustné.

18. Vzhľadom na vyššie uvedené dovolací súd dovolanie žalobcu odmietol (§ 447 písm. c/ CSP).

19. Rozhodnutie o nároku na náhradu trov dovolacieho konania najvyšší súd neodôvodňuje (§ 451 ods. 3 veta druhá CSP). O výške náhrady trov konania žalovanej rozhodne súd prvej inštancie (§ 262 ods. 2 CSP).

20. Toto rozhodnutie prijal senát najvyššieho súdu pomerom hlasov 3 : 0.

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok.